

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

13 april 2006

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de dames Helga Stevens en Veerle Heeren, de heer Dany Vandenbossche,
mevrouw Anne Marie Hoebeke en de heer Bart Caron –**

houdende de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heer Johan Verstreken**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Dany Vandenbossche.

Vaste leden:

de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Jurgen Verstrepen;

de heren Carl Decaluwe, Stefaan De Clerck, Steven Vanackere, Johan Verstreken;

de heer Jean-Marie Dedecker, mevrouw Margriet Hermans, de heer Herman Schueremans;

de heren Bart Caron, Chokri Mahassine, Dany Vandenbossche.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Freddy Van Gaever, Rob Verreycken, Frans Wymeersch;

de dames Vera Jans, Sabine Poleyn, Tinne Rombouts, de heer Johan Sauwens;

mevrouw Patricia Ceysens, de heren Marnic De Meulemeester, Sven Gatz;

mevrouw Michèle Hostekint, de heren Jan Roegiers, André Van Nieuwkerke.

Toegevoegde leden:

de heer Jos Stassen;

de heer Kris Van Dijck.

Zie:

729 (2005-2006)

- Nr. 1: Voorstel van decreet

Zie ook:

322 (2004-2005)

- Nr. 1: Verslag over hoorzitting
- Nr. 2: Verslag over verzoekschrift

INHOUD

	Blz.
1. Toelichting bij het voorstel van decreet door mevrouw Helga Stevens, indiener van het voorstel van decreet	4
2. Algemene bespreking	4
3. Artikelsgewijze bespreking en stemming	5
4. Eindstemming	7

DAMES EN HEREN,

Het voorstel van decreet houdende de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal kwam mede tot stand door het verzoekschrift over de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal. Dit verzoekschrift werd op 26 januari 2005 door mevrouw Maartje De Meulder ingediend bij de voorzitter van het Vlaams Parlement, samen met 71.330 handtekeningen.

Op basis van dit verzoekschrift werd op 21 april 2005 een hoorzitting georganiseerd over de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal (*Parl. St. Vl. Parl. 2004-05, nr. 322/1*).

Naar aanleiding van het verzoekschrift en van de hoorzitting werd door een aantal parlementsleden een oplossing gezocht voor een decretale erkenning van de Vlaamse Gebarentaal. Dit resulteerde in het voorstel van decreet houdende erkenning van de Vlaamse Gebarentaal dat op 30 maart 2006 in de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media werd besproken en goedgekeurd.

1. Toelichting bij het voorstel van decreet door mevrouw Helga Stevens, indiener van het voorstel van decreet

Mevrouw *Helga Stevens* stelt dat het voorstel van decreet een reactie is op het verzoekschrift ingediend door mevrouw Maartje De Meulder op 26 januari 2005. In dit verzoekschrift wordt onder meer expliciet om de culturele erkenning van de Vlaamse Gebarentaal (afgekort VGT) als bestaande taal gevraagd.

De Vlaamse Gebarentaal is de gebarentaal die door de Vlaamse Doven wordt gebruikt en die binnen die gemeenschap spontaan is gegroeid. De Vlaamse Gebarentaal is een zelfstandige en volwaardige taal met een eigen lexicon en een eigen grammatica. Dat alles blijkt uit taalkundig gebarenonderzoek dat zich sinds de jaren zestig ontwikkeld heeft. Ook de Nederlandse Taalunie kwam reeds tot de conclusie dat de gebarentaal een volwaardige afzonderlijke taal is die niet beschouwd kan worden als een onderdeel van de Nederlandse taal. Overigens, de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren, het adviesorgaan van de Taalunie voor het Comité van ministers, adviseerde in september 2001 – in het kader van het advies inzake taalbeleid in Europees perspectief – dat de Taalunie zich zou sterk maken voor hen die zich bedienen van de Nederlandse of de Vlaamse Gebarentaal, onder

meer door zich in te zetten voor de officiële erkenning van beide talen door de Nederlandse en Vlaamse overheden. In die zin komt dit voorstel ook aan dat advies tegemoet.

De erkenning door de Vlaamse overheid van de Vlaamse Gebarentaal als ‘eerste’ taal van de Vlaamse Dovengemeenschap en als een taal die gelijkwaardig is aan het Nederlands, staat volgens mevrouw Stevens reeds meerdere jaren op de politieke agenda. Spreker verwijst naar de resolutie betreffende de problematiek van personen met een auditieve handicap, die op 5 mei 1999 door het Vlaams Parlement werd aangenomen (*Parl. St. Vl. Parl. 1998-99, nr. 1280/5*).

De eis om erkenning van de Vlaamse Gebarentaal is in een stroomversnelling geraakt door het succesvolle verzoekschrift van mevrouw Maartje De Meulder en de 71.330 ondertekenaars. Dat verzoekschrift toonde aan dat er voor deze vraag een brede maatschappelijke steun bestaat. Dit bleek trouwens ook tijdens de hoorzitting die op basis van het verzoekschrift door de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media werd georganiseerd op 21 april 2005 (*Parl. St. Vl. Parl. 2004-05, nr. 322/1*).

Hoewel een aantal Vlaamse Parlementsleden reeds voordien bezig was met een initiatief tot erkenning van de Vlaamse Gebarentaal, was het verzoekschrift een sterke stimulans. Het voorstel van decreet moet dan ook zeker beschouwd worden als het parlementaire antwoord op, en het resultaat van dat verzoekschrift.

Mevrouw Stevens stipt verder aan dat de Franse Gemeenschap reeds de ‘langue des signes de Belgique francophone’ (LSFB) officieel heeft erkend: “cette langue est la langue visuo-gestuelle propre à la communauté des sourds de la Communauté française”, aldus artikel 1 van het decreet van 22 oktober 2003.

2. Algemene bespreking

Mevrouw *Veerle Heeren* sluit zich aan bij mevrouw Helga Stevens, en benadrukt hoe belangrijk de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal is voor de gemeenschap van Doven, slechthorenden en personen met een auditieve handicap. Veel horenden gaan er ten onrechte van uit dat de gebarentaal een vertaling is van het Nederlands. Dit is echter niet zo. De gebaren-

taal is een taal met een eigen grammatica en woordenschat.

Het voorstel van resolutie betreffende de problematiek van personen met een auditieve handicap, dat op 5 mei 1999 door het Vlaams Parlement werd aangenomen (*Parl. St.* VI. Parl. 1998-99, nr. 1280/5) was een goede basis om regelmatig de bevoegde ministers te ondervragen over de vorderingen die in deze zaak werden gemaakt. Het verzoekschrift van mevrouw Maartje De Meulder zorgde echter voor een aanzienlijke stroomversnelling. De verkiezing van mevrouw Helga Stevens als parlements lid dat de Vlaamse Gebarentaal machtig is, vormde bovendien een extra stimulans.

De erkenning van de Vlaamse Gebarentaal zal volgens mevrouw Heeren ook een belangrijk emancipatorisch effect hebben op de dovengemeenschap. Op internationaal vlak worden trouwens steeds meer officiële gebarentalen erkend. Spreker hoopt dat de structuur die in het voorstel van decreet wordt uitgetekend, zal volstaan om ook in de praktijk voor een doorbraak van de Vlaamse Gebarentaal te zorgen. Zij hoopt dat dit niet alleen te goede komt aan de 6000 personen van de dovengemeenschap, maar ook aan de meer dan 800.000 personen die in Vlaanderen kampen met een auditieve handicap. Voor deze laatste groep is er momenteel immers nog een grote drempel om een gebarentaal aan te leren. Het decreet zal in elk geval een steun in de rug zijn voor de organisaties die de Vlaamse Gebarentaal aanleren.

De heer *Bart Caron* vindt de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal een belangrijk signaal dat zonder twijfel zal bijdragen tot de verdere ontwikkeling ervan. De taal-culturele identiteit van de Dovengemeenschap komt hierbij tot een verder ontplooiing, en wordt door een aantal decretaal verankerde instrumenten verder ondersteund. Dit zal zeker bijdragen tot een verbetering van de communicatie in de Dovengemeenschap, maar ook tussen alle mensen met of zonder een auditieve handicap. Naast het culturele aspect is er immers ook een belangrijk aspect van gelijke kansen dat door het decreet houdende de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal zeker wordt ondersteund. Spreker vindt het dan ook een schande dat de commissieleden van het Vlaams Belang het niet nodig vinden om bij de bespreking van dit voorstel van decreet aanwezig te zijn.

De heren *Dany Vandenbossche* en *Herman Schueremans* sluiten zich graag aan bij de vorige sprekers. De heer

Schueremans kan er met een knipoog enkel de hoop aan toevoegen dat er, na de goedkeuring van het decreet, tussen politici minder dovemansgesprekken zullen zijn.

Mevrouw *Helga Stevens* benadrukt dat de Vlaamse Dovengemeenschap erop rekent dat dit voorstel van decreet wordt aanvaard door de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, en door het Vlaams Parlement. De erkenning van hun taal door het Vlaams Parlement betekent voor hen een enorme stap vooruit naar volwaardig burgerschap. Hierdoor zullen ze meer burger worden en beter “gehoord worden” in Vlaanderen. Als Vlaming beseffen we allemaal het belang van onze eigen taal en cultuur. Zonder taal, geen volk en geen cultuur.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Artikel 1

Dit artikel wordt zonder opmerkingen unaniem aangenomen met 10 stemmen.

Artikel 2

Mevrouw *Helga Stevens* deelt mee dat dit artikel ertoe strekt de Vlaamse Gebarentaal te erkennen als taal van de Dove mensen en Vlaamse Gebarentaalgebruikers in Vlaanderen. Hierbij is er specifieke aandacht voor de Vlaamse Gebarentaalgebruikers in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Artikel 2 wordt unaniem aangenomen met 10 stemmen.

Artikel 3

Mevrouw *Helga Stevens* wijst erop dat artikel 3 voorziet in de oprichting van de beleidsadviserende adviescommissie voor de Vlaamse Gebarentaal. De eerste paragraaf behandelt de oprichting en de taakomschrijving van de adviescommissie voor de Vlaamse Gebarentaal. Belangrijk is dat de commissie zowel op verzoek, als op eigen initiatief beleidsadviezen of voorstellen mag formuleren.

In de volgende paragrafen worden de samenstelling van de commissie, de modaliteiten van het mandaat,

de wijze waarop de leden worden aangesteld, de secretariale ondersteuning en de eventuele vergoeding van de leden geregeld.

Bij de samenstelling van de commissie wordt gestreefd naar een ruim draagvlak binnen de sector via een evenwichtige betrokkenheid van de diverse groepen die met deze problematiek te maken hebben. Daarom worden in de derde paragraaf zes groepen nominatief aangeduid die zeker vertegenwoordigd moeten zijn in de commissie. Naast de zes opgesomde groepen is de samenstelling vrij. Uiteraard geldt ook voor deze adviescommissie het decreet van 15 juli 1997 houdende invoering van een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in adviesorganen.

Gezien de taakomschrijving van de commissie is een gewaarborgde vertegenwoordiging van Vlaamse Gebarentaalgebruikers opportuun. Dit decreet, dat uitgaat van het emancipatorische belang van de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal, garandeert dan ook dat de Dove personen maximaal inspraak krijgen in de adviescommissie.

Er wordt om redenen van kostenefficiëntie geen specifiek eigen secretariaat opgericht voor de adviescommissie, maar aan de Vlaamse Regering wordt de bevoegdheid gegeven deze taak toe te vertrouwen aan de door haar aangeduide administratie.

Mevrouw *Veerle Heeren* stelt dat een gewaarborgde vertegenwoordiging van Vlaamse Gebarentaalgebruikers uiteraard opportuun is. Zij pleit echter ook voor een vertegenwoordiging van de scholen voor het buitengewoon onderwijs, type 7. Het is immers belangrijk dat deze scholen, waar veel gebruik wordt gemaakt van de Vlaamse Gebarentaal, over een vertegenwoordiger beschikken die als brugfunctie kan fungeren.

Spreeker wijst erop dat over de organisatie het secretariaat lang werd nagedacht, maar dat om financiële redenen inderdaad werd besloten om geen apart secretariaat op te richten. Zij hoopt dat de Vlaamse administratie een geschikt departement vindt om deze taak ter harte te nemen. De betrokken ambtenaren zouden best een speciale gevoeligheid hebben voor de specifieke problematiek, zodat alle facetten nauwgezet worden opgevolgd.

Artikel 3 wordt unaniem aangenomen met 10 stemmen.

Artikel 4

Mevrouw *Helga Stevens* stelt dat de interne werking van de adviescommissie moet worden geregeld in het huishoudelijk reglement van de commissie, tenzij het decreet zelf de regels bepaalt. Er werd wat procedure en werking betreft, maximaal afgestemd op de regels die bepaald worden in het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden.

Artikel 4 wordt unaniem aangenomen met 10 stemmen.

Artikel 5

Mevrouw *Helga Stevens* wijst erop dat er een jaarverslag moet worden opgesteld. Zo kunnen geïnteresseerden kennis nemen van de activiteiten van de commissie. Het dient ook als een instrument van zelfevaluatie voor de commissie.

Artikel 5 wordt unaniem aangenomen met 10 stemmen.

Artikel 6

Zoals elke jonge levende taal, is volgens mevrouw *Helga Stevens* ook de Vlaamse Gebarentaal nog volop in ontwikkeling. Het is wenselijk dat de Vlaamse overheid niet alleen die natuurlijke evolutie steunt, maar tevens stimulerend en richtinggevend zou optreden, zoals dat ook gebeurt voor het Nederlands. De indieners van het voorstel van decreet willen hiervoor geen nieuwe instelling in het leven roepen, maar kiezen ervoor de op het terrein bestaande expertise inzake onderzoek, kennis en ontwikkeling van de Vlaamse Gebarentaal maximaal te betrekken bij het beleid dat men wil voeren.

Daarom wordt geopteerd voor de erkenning door de overheid van een privaats opgericht kennis- en coördinatiecentrum. De toekenning van een dergelijke formele erkenning geeft aan dat centrum niet alleen een kwaliteitslabel, maar ook een officieel karakter en een dito autoriteit. Dit is onder meer nodig om de taalontwikkeling in goede banen te kunnen leiden. Het is evident dat er slechts één centrum erkend wordt als gezaghebbend.

Om erkend te kunnen worden, moet de vereniging in kwestie natuurlijk voldoen aan een aantal basis-

voorwaarden zoals opgesomd in het artikel. Centraal staat uiteraard het beleidsplan dat de vereniging moet opstellen en, samen met haar kandidaatstelling, moet indienen bij de door de Vlaamse Regering aangewezen dienst. Dat plan geldt telkens voor een beleidsperiode van vier jaar en wordt getoetst en gewaardeerd door de overheid.

Een speciaal aandachtspunt daarbij is dat de vereniging ook moet aangeven hoe zij de communicatie en samenwerking met de gebruikers van de Vlaamse Gebarentaal zal invullen. Een breed draagvlak binnen de Vlaamse Dovengemeenschap is immers een essentiële voorwaarde opdat de initiatieven van de vereniging het grootst mogelijke nuttige effect zouden hebben.

Voor de uitvoering van het beleidsplan, desgevallend aangepast op basis van de toetsing en waardering, krijgt de vereniging een structurele en geïndexeerde subsidie, telkens voor een vierjarige periode. Ook wordt de mogelijkheid voorzien dat het toegekende bedrag in de loop van de vierjarige periode kan stijgen, als dit budgettair haalbaar is.

Verdere concrete afspraken tussen vereniging en overheid moeten worden vastgelegd in een beheersovereenkomst.

Artikel 6 wordt unaniem aangenomen met 10 stemmen.

Artikel 7

Dit artikel creëert volgens mevrouw *Helga Stevens* een decretale basis om subsidies toe te kennen voor projecten die bijdragen tot de maatschappelijke verankering van de Vlaamse Gebarentaal, onder meer door de organisatie, medeorganisatie of ondersteuning van sensibiliserende activiteiten of andere initiatieven die deze taal ingang doen vinden bij de brede Vlaamse bevolking.

Artikel 7 wordt unaniem aangenomen met 10 stemmen.

Artikel 8

Mevrouw Helga Stevens stelt dat dit artikel ertoe strekt dat de Vlaamse Regering periodiek een overzicht zou maken van de bestaande en nieuwe maatre-

gelen binnen haar bevoegdhedenpakket ten behoeve van de Vlaamse Gebarentaalgebruikers.

Dit is eigenlijk de herneming van een bestaande verplichting. De resolutie betreffende de problematiek van personen met een auditieve handicap (*Parl. St. VI. Parl. 1998-99, nr. 1280/5*), goedgekeurd door het Vlaams Parlement op 5 mei 1999 en dus bindend voor de Vlaamse Regering, bepaalt immers dat de Vlaamse Regering jaarlijks een voortgangsrapport moet voorleggen aan het Vlaams Parlement. Dat gebeurt echter niet. Daarom is een decretale verankering noodzakelijk.

Artikel 8 wordt unaniem aangenomen met 10 stemmen.

4. Eindstemming

Het voorstel van decreet houdende de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal wordt unaniem aangenomen met 10 stemmen.

De verslaggever,

Johan
VERSTREKEN

De voorzitter,

Dany
VANDENBOSSCHE